

2022BEM24

College van Gedeputeerde Staten
statenbrief

Aan Provinciale Staten

DATUM	21-12-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	BEM
STELLER	Michiel Linskens	TELEFOONNUMMER	06-21124704
NUMMER	823CBA6C	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk

Onderwerp Statenbrief:

Versterken regionale samenwerking Utrecht Science Park

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Het Utrecht Science Park (USP) is het grootste sciencepark van Nederland en een belangrijke motor van de regionale economie. Negen partijen (Universiteit Utrecht, UMC Utrecht, Hogeschool Utrecht, stichting USP, provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, De Bilt, Zeist en Bunnik) willen gezamenlijk de ambitie realiseren om het USP te ontwikkelen tot een innovatieve, wetenschappelijke en ondernemende gemeenschap. Waarbij het USP zich vooral richt op een versnelde ontwikkeling van een gezonde en duurzame samenleving op regionaal, nationaal en internationaal niveau. Het convenant USP, dat op 22 december 2021 is ondertekend, voorziet in het oprichten van een Bestuurlijk Overleg USP, waarin met name aandacht wordt besteed aan onderwerpen gericht op een toekomstbestendig sciencepark (middellange en lange termijn).

Inleiding

Het Utrecht Science Park (USP) is een belangrijke motor voor de regionale economie. Naast de locatie in Utrecht is sinds enkele jaren ook Bilthoven onderdeel van het USP (het voormalige RIVM-terrein). Op USP Utrecht en USP Bilthoven werken gezamenlijk meer dan 27.000 medewerkers en er komen meer dan 50.000 studenten. Bij deze locaties spreken wij van een 'ecosysteem': een systeem waarin de onderlinge samenwerking tussen kennisinstellingen (waaronder naast Universiteit Utrecht en Hogeschool Utrecht ook ziekenhuizen zoals het UMC Utrecht en het Prinses Maxima Centrum (PMC)), bedrijven en overheden wordt versterkt, doordat ze zich in elkaars nabijheid bevinden (vaak een campus). Deze samenwerking en nabijheid biedt veel kansen om het innovatieve vermogen van zo'n systeem te stimuleren en te vergroten. Kennis kan goed worden uitgewisseld tussen vakgroepen en ziekenhuizen, studenten kunnen ervaring opdoen bij bedrijven, incubators begeleiden beginnend (student)ondernemers in hun eerste stappen en doorgroeïende bedrijven (scale-ups) vinden gemakkelijk goed gekwalificeerde medewerkers. Met de komst van de ROM is ook de financiering van innovatie sterk geprofessionaliseerd met flinke investeringsbudgetten.

USP Bilthoven is gevestigd op het Anthonie van Leeuwenhoekterrein, waar ook het RIVM (nog) is gevestigd. Het is een zeer interessant gebied met een sterke ondergrondse infrastructuur (leidingen voor verschillende gassen en vloeistoffen) en een stevige reputatie op het terrein van vaccin-ontwikkeling. Er is een goede kans dat het Rijk deze locatie toewijst als plaats waar een 'multipurpose' vaccinfabriek kan worden gerealiseerd, waar tijdens een pandemie snel een nieuw vaccin geproduceerd kan worden. Hiermee kan de regio krachtig bijdragen aan het voornemen van het nieuw kabinet om de pandemische paraatheid te versterken. Samen met de eigenaar van het gebied wil gemeente De Bilt het terrein doorontwikkelen tot een open campussysteem, waarbij ook de te ontwikkelen aangrenzende Schapenweide kan worden ingezet voor (deels) het huisvesten van Life Sciences-activiteiten. Op het moment dat het RIVM verhuist naar USP Utrecht, ontstaat extra ruimte voor de vestiging van nieuwe bedrijven.

Ook gemeente Zeist wil met haar werklocaties en vestigingsklimaat een bijdrage leveren aan het health & life sciences cluster in de regio, mede met de beschikbare labruimte op de (voormalige) TNO-locatie aan de Utrechtseweg. Op dit moment hebben zich hier al verschillende bedrijven gevestigd. Met het USP Bilthoven en TNO-Zeist wint het ecosysteem gericht op Life Sciences & Health aan kracht, diversiteit en omvang. Een marktverkenning, uitgevoerd door Buck Consultants International, laat zien dat de regio rondom USP (Utrecht, De Bilt, Zeist en Bunnik) een grote werkgelegenheidspotentie heeft. In het meest optimistische (plus-) scenario wordt de komende 20 jaar een groei van ca. 9.000 banen geraamd bij Life Science & Health (LSH) bedrijven; gemiddeld zijn dat 450 additionele banen per jaar. Dat is een zeer forse groei, die niet vanzelf komt en waar zeer veel voor moet gebeuren.

Op en rondom het Utrecht Science Park vindt een groot aantal ontwikkelingen plaats, waarbij het belangrijk is dat deze vanuit een gezamenlijk perspectief van regionale partners en grote partijen op het USP worden gerealiseerd. Hierbij kan worden gedacht aan de Omgevingsvisie USP, de ontwikkelingen op USP Bilthoven (voormalig RIVM-terrein), de bereikbaarheid van het USP en de ontwikkelingen in Zeist (TNO) en Bunnik (woningen).

Toelichting

Bovengenoemde ontwikkelingen leiden tot een aantal belangrijke strategische opgaven, zoals:

- het ontstaan van een open wetenschappelijk en ondernemend regionaal ecosysteem;
- het voor de regio creëren van de ruimte die nodig is voor onderwijs, onderzoek, zorg, valorisatie en innovatie;
- het stimuleren van groei van ondernemerschap en bedrijvigheid om nieuwe producten en diensten te ontwikkelen en te produceren;
- het verbeteren van het vestigingsklimaat in de meest ruime zin van het woord;
- het ontwikkelen van een leefbare bruisende campus met ruimte voor cultuur, ontspanning en sportactiviteiten;
- het bewerkstelligen van een zichtbare en proactieve duurzame ontwikkeling en energieopwekking;
- het realiseren van een goede bereikbaarheid (fiets, OV, auto) in combinatie met een aantrekkelijk en leefbaar autoluw binnengebied en gebiedsbrede mobiliteitsconcepten met bijbehorende afspraken;
- het realiseren van voldoende en passende huisvesting voor de verschillende activiteiten;
- het realiseren van voldoende voorzieningen en woonegelegenheid voor medewerkers en studenten op en nabij de locaties;
- het behoud en versterken van groene, blauwe structuren en cultuur historische en landschappelijke elementen;
- het ontstaan van een dynamisch gebied, waarin de huidige aantrekkelijke magneet met een goede mix van alle belangrijke functies, optimaal wordt benut.

Een actueel en urgent voorbeeld van bovengenoemde opgaven is dat veel bedrijven, vooral op het gebied van Life Sciences & Health (LSH), toenemende interesse tonen om zich op of nabij het USP te vestigen. Op dit moment is er een tekort aan bedrijfs- en laboratoriumruimten om deze bedrijven goed te kunnen huisvesten. Mocht dit tekort blijven bestaan, dan is de kans dat bedrijven uitwijken naar andere delen van Nederland (of zelfs het buitenland). De aantrekkende werking van het USP zorgt ook voor een toenemende vraag naar goed geschoolde medewerkers (talent), maar ook naar voldoende huisvesting en geschikte scholen voor hun kinderen. Een goede bereikbaarheid met OV, fiets en auto blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt. Het in stand houden en het versterken van dit aantrekkelijke vestigingsklimaat op en rondom het USP is essentieel voor de regionale economie en kan alleen vanuit een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak plaatsvinden.

Met het convenant USP en de oprichting van het Bestuurlijk Overleg USP (BO-USP) geven alle betrokken partijen aan dat zij zich willen inzetten voor een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak. Het BO-USP zal twee keer per jaar bij elkaar komen om vooral strategische dossiers met een duidelijk regionaal karakter op middellange en lange termijn aan te pakken. Urgente dossiers die op korte termijn spelen worden vanuit hetzelfde gedachtengoed, maar in andere gremia, aangepakt en opgelost. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de nieuwe locatie voor het Ronald McDonald Huis of actuele bereikbaarheidsvraagstukken.

Wij beschouwen het USP als één van de belangrijkste motoren van de Utrechtse regionale economie en hechten daarbij grote waarde aan een vitaal en toekomstbestendig sciencepark, waarbij bestaande kwaliteiten zoals natuur, cultuurhistorische en landschappelijke elementen behouden en waar mogelijk versterkt worden.

Financiële consequenties

Met het oprichten van het BO-USP zijn geen financiële consequenties verbonden. Het is wel denkbaar dat resultaten en afspraken van het BO-USP kunnen leiden tot – mogelijk financiële – hulpvragen aan de provincie, maar ook aan de andere betrokken organisaties. In die gevallen zullen wij de reguliere weg bewandelen en u informeren en betrekken bij de beoogde plannen.

Vervolgprocedure / voortgang

Het BO-USP zal twee keer per jaar vergaderen. Wij zullen u informeren over belangrijke en relevante zaken die in het BO-USP besproken zijn.

Bijlagen

1. Convenant USP
2. Marktverkenning Life Sciences & Health & Quick Scan Verduurzaming U4-Regio, Buck Consultants International (maart 2021)

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen